

My také

umíme opylovat!

Naše zahrady jsou plné hmyzu. Některý tam vidíme rádi a jiný nás zase spíš zlobí. Většina ale, podobně jako včely, vykonává důležitou práci při opylování rostlin. Sice nám při tom nedávají med, zato ale často opylí i květy, které včely nezvládnou nebo které nechají bez povšimnutí v době hojnosti lákavějších druhů.

Řeč je o vosách, čmelácích, motýlech, broucích a spoustě další drobné květomilné havěti.

ohniváček celíkový

modrásek jehlicový

modrý sameček

hnědá samička

Se kterými opylovači se v zahradách setkáte?

Málokdo ví, že v naší přírodě žije kolem 600 druhů velmi nenápadných samotářských včel. Sice nám nedávají med, zato jejich velkou předností je naprostá mírumilovnost. Jsou také zdatní opylovači, často dokonce výkonnější, než včely žijící v úlech. Podle způsobu života a materiálu, ve kterém staví hnízda pro své larvy, dostaly samotářky pěkná česká jména, jako pískorypky, drvodělky, čalounice, maltářky či zednice.

zednice rezavá

Na květech často spatříme také pestřenky a mouchy, patřící do řádu dvoukřídlých. Nemusíte se jich bát - nemají žádné žihadlo. Od vos je poznáme nejen podle velikosti, ale zejména podle způsobu letu - umí totiž stát ve vzduchu bez pohnutí ve vzduchu. To se vose nepodaří, i kdyby se přetrhla.

pestřenka pruhovaná

stehenáč skvostný

Květy navštěvuje a opyluje i velké množství motýlů a brouků, jako třeba pestrokrovečníci, páteříčci či drobní tesaříci. Nápadní jsou jasně zelení stehenači se ztlustlými zadními stehny. Právě brouci jsou patně vůbec nejstaršími opylovači rostlin.

Z motýlů na loukách často najdeme drobné modrásky a ohniváčky z titulní stránky.

čmelák zeminí

Tlustí neohrabaní čmeláci mají z blanokřídlých nejdelší sosák, kterým se dostanou do úzkých trubicovitých květů jetelů, chrp, hluchavek a dalších rostlin, s jejichž opylováním mají jiné druhy hmyzu problémy. Čmeláci žijí v mnohem menších společenstvech než včely, proto je lze velmi dobře využívat pro opylování ve sklenících. Hnízda si staví většinou v zemi, ale nepohrdnou ani připravenou čmeláčí budkou, jakou máte třeba na druhé straně.

Bez nich by to nešlo

Počet těchto a dalších nenápadných, ale důležitých tvorů v přírodě však rychle klesá. Různorodou a pestrou krajinu člověk často změnil v jednolité lány a míst vhodných pro rozmnožování samotářských včel a dalšího užitečného hmyzu tak značně ubylo.

Jak tedy těmto nepostradatelným pomocníkům pomoci?

Velmi jednoduše: stačí jim připravit vhodné podmínky k zahnízdění. Třeba tím, že malý kout na zahradě ponecháme svému osudu - nebudeme jej sekát, hrabat listí, vytrhávat plevele, odnášet napadané větve...

Pokud v něm ještě postavíme jednoduchý úkryt s různými materiály vyhovujícími hnízdění drobného hmyzu, odmění se nám nejen možností je pozorovat, ale i lepším opylením naší zahrádky. Takový „hmyzí hotel“ může navíc představovat zajímavý architektonický prvek.

Nenechte se odradit prvním neúspěchem, pokud se hned za týden nebude váš hotel hemžit novými obyvateli. Včely upřednostňují dutiny „trochu zvětralé“ a hnízdí nejraději tam, kde se narodily. Chvilí trvá, než je nové hnízdiště plně obsazeno.

Materiál vznikl v rámci projektu Fascinující svět včel a hmyzu - ekologická výchova, osvěta, praktická opatření, který je spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj z Operačního programu Cíl III – Podpora přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko. Projekt je také finančně podpořen Německou spolkovou nadací pro životní prostředí (Deutsche Bundesstiftung Umwelt).

Europäische Union
Evropská unie

Ziel 3 | Cíl 3
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

DBU
Deutsche Bundesstiftung Umwelt

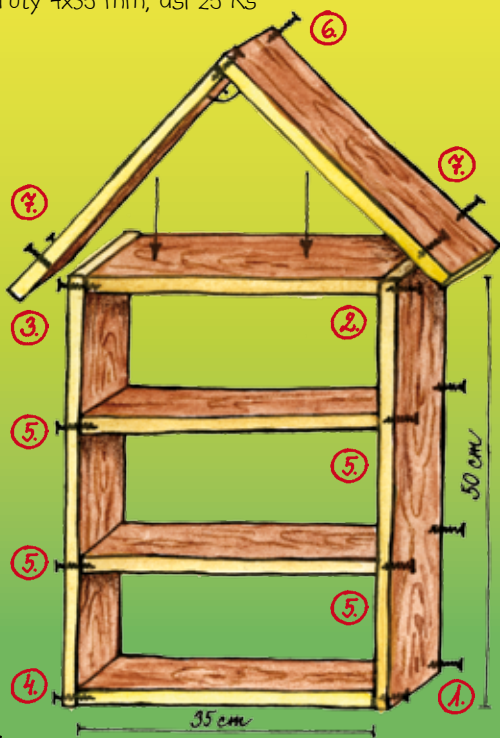
Jak vyrobit jednoduchý hmyzí hotel?

Umístění hmyzího hotelu

Pro hmyzí hotel byste měli vybrat nějaké suché a slunné místo s orientací nejlépe na jih či jihozápad. Měl by být také chráněn před deštěm, větrem a predátory.

Materiál na hmyzí hotel:

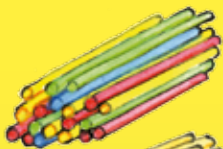
- » prkna 1-2 cm silná, asi 15 cm široká:
6ks délky 35 cm, 2 ks délky 50 cm
(lze nahradit voděodolnou deskou - OSB, překližka)
- » vruty 4x35 mm, asi 25 ks

Postup:

- » sešroubujeme bedýnku (1-4)
- » vložíme a přišroubujeme příčky (5)
- » sestavíme střechu (6) a připevníme ji (7)
- » naplníme poličky vhodným materiálem - dost natěsno, aby se nevysypal a aby ho nevyfoukal vítr
- » každý druh samotárek žije jinak, při přípravě hnízd můžete být proto hodně tvořiví.

Vhodná výplň hmyzího hotelu:

» brčka - je vhodné je svázat, aby se nepřesýpaly

» rákos, sláma

» větve a větvičky, u bezových můžete hřebíkem propíchnout duši

» vrtané cihly, ytong

» navrtané dřevo
- dírký o průměru 3-10 mm,
co nejhlubší, alespoň 5 cm

» porothermové tvárnice

Hmyzím obyvatelům vaší zahrady můžete ale pomoci i mnohem jednoduššími způsoby:

Dutý špalek vyplněný stébly slámy rády osídlí včely samotářky. Umístěte ho na osluněné místo.

← Dlaždice - střecha i zátěž

Budku pro čmeláky vyrobíte snadno ze starého květináče a kousku „husího krku“.

Mnohem více najdete na www.svetvcel.cz
pod odkazem Hmyzí hotely.